

CRONICĂ

SINTEZA LA CONGRESELE DE ISTORIE – POLONIA 2022

*Dumitru Preda**

De curând s-au încheiat două importante reuniuni științifice internaționale desfășurate în Polonia: mai întâi al **XXIII-lea Congres de Științe Istorice de la Poznan** (21-27.08. 2022), apoi al **XLVII-lea Congres Internațional de Istorie Militară de la Wroclaw** (28.08-2.09. 2022). Amândouă cu o prezență activă și bine remarcată a istoricilor din țara noastră.

Astfel, în ziua de luni **22 august**, Prof.univ. Dr Ioan Bolovan, membru corespondent al Academiei Române, a organizat și moderat masa rotundă cu tema: *Loialități dinastice, loialități multinaționale și loialități naționale în armatele imperiale (sec. XVIII-XXI)*, la care au prezentat comunicări și istoricii români: Prof.univ. Dr Sorin Sipoș (Universitatea din Oradea): *Ofițeri străini în Țările Române între 1700 și 1800. Origine, carieră, misiuni* și Lorand Madly (Institutul de Istorie „G. Barițiu” din Cluj-Napoca): *Armata austriacă, rolul și implicațiile sale în construirea loialității statului în contextul mișcărilor politice și naționale. Neoabsolutism și liberalism, 1849-1867.*

În cadrul *Sesiunilor comune* (Joint Sessions), marți **23 august**, în organizarea și sub conducerea competentă și energică a Prof.univ. Dr Ioan Bolovan, alături de Ana Victoria Sima, (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca), s-a desfășurat reuniunea cu tema *Civili în timp de război. Femei, copii, refugiați și prizonieri de război pe frontul de Est în Primul Război Mondial*. La această activitate au susținut contribuții de valoare colegii din Iași Dr Adrian-Bogdan Ceobanu și Dr Adrian Vițalariu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”): *Un oraș prea mic pentru o populație atât de mare: Iași în timpul refugiului (1916-1918)*; Dr Mirela Popa-Andrei (Institutul de Istorie „G. Barițiu” din Cluj-Napoca): *Intelectuali în timp de război. Profesori români din Transilvania în Marele Război*; Dr Filip-Lucian Iorga (Universitatea din București): *O mărturie nepublicată privind refugiații din Moldova, pe frontul român din Marele Război: memoriile Ioanei Perticari* (ultimele două prezentate *on-line*).

În aceeași zi, Dr Alexandru Simon (Centrul de Studii Transilvane din Cluj-Napoca) a organizat și moderat masa rotundă cu tema: *Istorie medievală și Marele Război. Istoriografie și Politică*, în care Dr Michał Wasiucionek, cercetător de la Institutul „N. Iorga” din București, a prezentat comunicarea: *Remodelarea trecutului comun: Relațiile medievale polono-rutene-moldovene în istoriografia poloneză, română și ucraineană dinaintea și după Primul Război Mondial*.

* Prof. unv. dr., Diplomat, Ministerul Afacerilor Externe, România.

Prof.univ. Dr Nicolae Păun (UBB, Cluj-Napoca) a participat la sesiunea cu tema: *Europa asimetrică de la Versailles (1919) la Uniunea Europeană de astăzi* organizată de Asociația Internațională de Istorie Contemporană a Europei, intervenția sa intitulându-se *Discursul asupra Europei Occidentale în România în momentul negocierii adeziunii sale (25 august)*.

Amintim, totodată, că în cadrul sesiunii Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene (AIESEE) cu tema: *Marea Baltică, Marea Neagră, Dunărea și Mediterana. Relații istorice de-a lungul timpului*, Acad. Răzvan Theodorescu, SG, a trimis un interesant studiu privind *Broderia moldavă postbizantină între „sarmatismul” polonez și „turcismele” din Stambul (26 august)*.

Remarc, însă, în mod deosebit prezența și activitatea colegilor noștri în cadrul **Comisiei Internaționale de Demografie Istorică**, al cărei președinte a fost, între 2015-2022, Prof.univ. Dr Ioan Bolovan, precum și alegerea colegului Dr Marius Eppel de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca în funcția de Secretar General al acestei comisii pentru perioada următorilor cinci ani. Citez titlurile intervențiilor lor din **25 și 26 august**, în cadrul temei generale *Căsătorii, Migrații și populații coloniale: continuitate și schimbare în strategiile feministe* (organizată de Ioan Bolovan și Acad. Ioan-Aurel Pop): Marius Eppel, *Continuitate familială și practici magice feminine în context rural*; Luminița Dumănescu și Ioan Bolovan, *Organizații feministe și tranziție demografică în Transilvania*; Daniela Mârza, Ioan Bolovan, *Păzind porțile vieții; îngrijirea maternă și mortalitatea infantilă în Transilvania, 1820-1920*; Marius Eppel, *Națiunea mamă: familii de preoți și evoluția minorităților naționale în timpul dualismului, în Ungaria*; Ioan Bolovan, Marius Eppel, *Căsătorii mixte și confesiuni religioase în Transilvania în sec. XIX-XXI*.

La fel, este de subliniat prezența istoricilor noștri la sesiunea **Comisiei Internaționale de Istorie a Relațiilor Internaționale** cu tema: *Tranziții, schimbări politice și relații internaționale după 1945* (26 august). Pentru primă dată într-un *Panel românesc* la un astfel de congres mondial, au susținut comunicări, în ordine: Prof.univ. Dr Dumitru Preda, *Construind încrederea în relațiile internaționale. România și Conferința de la Helsinki pentru securitate și cooperare în Europa (1971-1975)*; Dr Hadrian Gorun (Universitatea „C. Brâncuși” din Tg. Jiu), *A fost Nicolae Ceaușescu un anti-sovietic neo-stalinist? Elemente de continuitate și discontinuitate în politica sa*; Prof.univ. Dr Adrian Pop (SNSPA, București), *Spre o paradigmă comparată a tranziției. Cazul revoluțiilor din 1989 în Europa Răsăriteană*; Dr Constantin Buchet (CNSAS, București), *Ideea imperială și dinamica politicii epocii puterii în contemporaneitate*. A fost, de asemenea, o ocazie fericită pentru lansarea celor două volume ACTA JINAN 2015 și ACTA POZNAN (14 studii ale istoricilor români, în engleză și franceză), precum și realegerea Prof.univ. Dr Dumitru Preda în Biroul de conducere (ICHIR-Board), acțiuni care au evidențiat valoarea școlii românești de profil.

Totodată, D. Preda a susținut o comunicare în cadrul Sesiunii comune (*Reînarmare și dezarmare după cele două războaie mondiale*) a Comisiei Internaționale de Istorie Militară Comparată și Comisiei Internaționale de Istorie a

Relațiilor Internaționale: *Nicolae Titulescu și problema dezarmării în perioada interbelică* (25 august).

Au mai participat cu lucrări la alte paneluri Prof.univ. Dr Pál Judit și lector univ. Dr Vlad Popovici, ambii de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

La Wroclaw, D. Preda a participat la reuniunea anuală a Comitetului de Bibliografie-ICMH (membru ales din 1990) și a prezidat unul din paneluri. România a fost o prezență dinamică, prin 3 comunicări de ținută (Dr George Daniel Ungureanu-Arhivele Militare, *Viziunea politico-strategică românească asupra sudului Dobrogei (1913-1940): între avanpost și monedă de schimb*; Vlad Cristian Gheorghiuț-ISPAIM, *România și Polonia: O alianță pentru apărarea granițelor de Est, 1921-1939*; Dr Manuel Stănescu, director adjunct al ISPAIM, *Război la granițe. Bătălii defensive germano-române împotriva Armatei Roșii, aprilie-mai 1944*. Acesta din urmă a luat parte și la ședința Comitetului de educație. La ședința anuală a Comitetului Arhivelor Militare a participat Col. Marius Croitoru (AMR).

O primă concluzie: participarea la aceste ample și importante reuniuni științifice internaționale, cu o însemnată semnificație politico-diplomatică, va trebui reconsiderată la nivelul conducerii Guvernului, al ministerelor de resort, al celorlalte instituții centrale, astfel ca prezența specialiștilor noștri să fie susținută corespunzător.

Strădaniile de acum ale celor care au reprezentat cu cinste știința istorică românească merită o astfel de susținere, la fel ca și tânăra generație de istorici români, în care îmi exprim încrederea.